

PEFC - CERTIFIERING UTVECKLAR BESPARINGSSKOGARNA

ÄLVDALEN SÄRNA IDRE

Att kvalitetsmärka ett företag eller en produkt genom certifiering har blivit ett sätt att stärka företagets konkurrenskraft och utveckling genom att garantera att vissa krav är uppfyllda. Så även inom skogsbranschen. Sedan 2006 är Älvdalen och Särna - Idre Besparingsskogar PEFC - certifierade.

Hyggesbränning. Bilden är tagen under sommarens bränning vid sjön Stor Ugås. Foto: Janas Svensson ÄB.

För många handlar en produkt eller tjänst i dag inte bara om kvalitet och rätt pris, utan även om hur den framställs eller utförs och hur den påverkar miljön. Konkurrenten på världsmarknaden är stor och i takt med att konsumenterna blir mer medvetna ställs allt högre krav på företagen.

Inom skogsbranschen finns två certifieringssystem för märkning av skog. PEFC (Programme for Endorsement of Forest Certification schemes) och FSC (Forest Stewardship Council). Certifiering innebär att företaget garanterar att en produkt eller tjänst utförs enligt en given standard. Det handlar om kontroll, ett bevis på att företaget tar ansvar för till exempel miljö, hälsa, säkerhet och kvalitet. Störst trovärdighet får certifieringen då garantin lämnas av en opartisk organisation utöver säljare och kund. Så kallad tredjepartscertifiering.

PEFC bygger på oberoende system för ackreditering och certifiering.

Den svenska PEFC - standarden är gjord för att passa i det svenska privatskogsbruket och genom certifiering ge trovärdighet gentemot köparna av skogsprodukter.

Svenska PEFC är en ekonomisk förening och äger standarden för certifieringssystemet. Som systemägare ansvarar föreningen för drift och utveckling av certifieringssystemet och vart femte år ses Skogsstandarderna över och revideras.

Den certifieringsorganisation som i sin tur utför skogscertifiering ska vara ackrediterad av en internationellt erkänd ackrediteringsorganisation. I Sverige är det SWEDAC som godkänner och kontrollerar certifierarna.

Certifieringsorganisationer som är ackrediterade av SWEDAC, att certifiera enligt Svenska PEFCs krav, är de som granskar, certifierar och utfärdar PEFC - certifikat för skogsägare, entreprenörer, virkesorganisationer samt industrier.

För stora skogsägare, entreprenörer och virkesorganisationer utfärdas direktcertifikat, något som är ganska kostsamt. För att mindre skogsägare, entreprenörer och virkesorganisationer ska ha möjlighet att certifiera sig utförs därför gruppcertifikat via paraplyorganisationer.

Paraplyorganisationen kan vara en skogsägarförening, en organisation bildad av sågverk, massa/pappersföretag eller skogsentreprenörer.

Sedan 2006 är Älvdalen och Särna - Idre Besparingsskogar gruppcertifierade un-

der en paraplyorganisation. Först genom Stora Enso's paraply och sedan januari 2009 genom Skogscertifiering Prosilva AB:s paraply.

Nyttan av att vara certifierad.

Att certifiera sitt skogsbruk eller entreprenörsföretag är helt frivilligt och har många fördelar. Förutom att certifieringen verkar för ett uthålligt skogsbruk med god naturanpassning, stödjer användningen av trä- och pappersprodukter som förnyelsebara och miljövänliga material och främjar ett lönsamt, miljövänligt och socialt ansvarsfullt skogsbruk. Så kan det vara lättare att sälja sitt virke och i vissa fall kan man till och med få några kronor i certifieringspremie.

"Det var då vi beslutade oss för att certifiera besparingsskogarna"

För Älvdalen och Särna - Idre Besparingsskogar började det med en förfrågan från ett av sågverken som de levererar virke till.

– Siljan Skog hade önskemål om mer certifierat virke och vi fick en förfrågan om vi kunde leverera det. Det var då vi beslutade oss för att certifiera besparingsskogarna, säger Håkan Lissman, system- och råvaruansvarig på Besparingsskogen i Älvdalen.

I Sverige har certifiering funnits omkring tio år och även om det ännu inte finns något krav på skogsbruket att vara certifierat, har konsumenternas ökande krav på en ursprungsmärkning gjort att fler och fler vill vara certifierade. För de stora företagen på den internationella marknaden är det numera ett måste för att kunna sälja sina varor. Den som blir certifierad måste dock vara medveten om det ansvar som man åtar sig.

Vad innebär det för Besparingsskogarna?

Genom att teckna ett avtal om gruppcertifiering genom PEFC förbinder sig Älvdalen och Särna - Idre Besparingsskogar att följa PEFC Skogsstandard, som innehåller tre delar: en skogsbruksstandard, en social standard och en miljöstandard. Dessa syftar till att utveckla en ekonomisk uthållig och värdefull skogsproduktion *samtidigt* som den biologiska mångfalden och kulturmiljö bevaras samt sociala och etiska värden värnas.

Skogsstandarderna för PEFC beskrivs utförligt i ett tekniskt dokument med tillämpningskrav. Det är inte säkert att skogsbruket lever upp till alla delar i standarden den dag avtalet skrivs under. Man får då en så kallad avvikelser som man skall rätta till tills nästa revisionstillfälle. Med certifieringen startar en utvecklingsprocess för att skogsbruket så småningom ska leva upp till hela skogsbruksstandarderna för PEFC. Något som Älvdalen och Särna - Idre Besparingsskogar jobbar mot.

– Det här är ett nytt arbetssätt som vi går in i, en process som kommer att ta lite tid. En del är att höja kompetensen på våra anställda och våra entreprenörer. Utbildningarna har gällt allt ifrån aptering, praktiskt aptering i skördare, Grönt kort utbildningar gällande slutavverkning, gallring, röjning samt natur- och kulturmiljöhänsyn, datautbildningar med mer.

I arbetet ingår också att säkerställa så att våra rutiner blir klagjordade och följs. I detta syfte har Älvdalen och Särna - Idre Besparingsskogar till exempel tagit fram ett internt häfte, Hänsyn till biologisk mångfald, med upplysningar om hur och vilken natur- och kulturmiljöhänsyn som skall tas av oss som jobbar i skogen, säger Håkan och fortsätter:

– Certifiering är något som i grunden utvecklar Besparingsskogen. Det sätter krav på alla områden. Det innebär också att det när som helst kan komma någon från paraplyorganisationen eller certifieringsorganisationen och utföra kontroller. Då ska vi kunna ta fram dokument som visar att vi följer PEFC – skogsstandard när vi utför arbetet, säger Håkan.

"I snitt ska fem procent av avverkad areal brännas per år"

Även om utvecklingen av skogsbruket, som en certifiering innebär, är något som främst märks internt så kan man också se vissa förändringar i till exempel landskapsbildningen i form av den naturvårdshänsyn som skall lämnas.

– Något som också är nytt är att det kommer att bli vanligare med brända hyggen. I snitt ska fem procent av avverkad areal brännas per år. Det handlar om naturvård och hyggesbränning som vi kommer att jobba mer med, säger Håkan. ▶

Tillfälliga broar över en bäck för att inte förstöra bäcken vid passage. Foto: Per-Olav Persson ÄB.

Naturvårdsbränning. Visar hur ÄB bränner i stående skog för att skapa de brandmiljöer som idag nästan inte finns pga snabba och effektiva släckningsinsatser. Dessa miljöer hyser bl.a. en hel del sällsynta insekter som är beroende av bränd ved. Foto: Jonas Svensson ÄB.

Så här det kan se ut efter några år där ÄB har sparat en naturvårdsgrupp på hygget i samband med avverkningen. Sådana grupper sparas på varje hygge idag. Foto: Håkan Lissman. ÄB.

Certifieringen ställer också krav på entreprenörerna. För att få arbeta som entreprenör åt Älvdalen och Särna - Idre Besparingskogar krävs att entreprenören också är PEFC - certifierad.

De entreprenörer som arbetar i skogen är certifierade genom ECS Entreprenörscertifiering Skog AB och har att följa svensk PEFC – standard för entreprenörscertifiering.

Vad innebär det för Besparingskogarnas delägare?

– Att Besparingskogarna är certifierade innebär egentligen inte något speciellt för den enskilde delägaren. Det man kan dra nytta av är den Gröna skogsbruksplan som man har fått av Besparingskogarna. När man certifierar sin skog avsätter man frivilligt minst fem procent av skogen för den biologiska mångfalden. Den här av sätningen är gjord i den Gröna skogsbruksplanen. Planen innehåller målklasser, som gör det möjligt att beskriva balansen mellan produktion och miljö i olika skogsbestånd, och i planen framgår avsättningen. Alla som har hämtat ut sin plan har alltså grunden för vad som krävs för att certifiera sitt eget privata skogsbruk, säger Håkan.

Granskogar med nyckelbiotopskvalitet. Dvs de skall enligt certifieringen undantas från skogsbruk. Foto: Håkan Lissman ÄB.

Fin bäckmiljö som skall sparas. Foto: Håkan Lissman ÄB.

FAKTA PEFC - CERTIFIERING

Inom skogsbranschen finns två certifieringssystem för märkning av skog:

PEFC (Programme for Endorsement of Forest Certification schemes) och FSC (Forest Stewardship Council).

Systemen är i grunden snarlika, en nivåstandard med krav på miljöintressen, sociala intressen och produktionsintressen.

PEFC är det system som privatskogsbruket representerat av köpsägverken och skogsägarrörelsen ställt sig bakom.

FSC används mer av de större skogsbolagen som i många fall också är dubbelcertifierade. Det vill säga certifierade enligt både PEFC och FSC.

Naturintressena i Sverige stöder endast FSC.

Det svenska PEFC-systemet består av:

- Skogscertifiering. (Detta har SIB och ÄB)
- Entreprenörscertifiering. (Detta har ÄB och SIB:s entreprenörer i skogen)
- Spårbarhetscertifiering. (Kan t.ex. ett sågverk ha för att visa ursprunget på sina sågade varor)

Den svenska PEFC - standarden är gjord för att passa i det svenska privatskogsbruket och genom certifiering ge trovärdighet gentemot köparna av skogsprodukter.

Svenska PEFC ekonomiska förening äger standarden för det svenska PEFC-systemet.

För närvarande finns det 6 certifieringsorgan som utför själva certifieringen av skogsägare, entreprenörer, virkesorganisationer samt industrier.

SWEDAC ackrediterar, godkänner och kontrollerar, dessa 6 certifierare.

PÅ EN PEFC-GRUPPCERTIFIERAD SKOGSÄGARE STÄLLS FÖLJANDE BASKRAV:

- För brukningsenheter, större än 20 ha, skall senast inom 5 år finnas en grön skogsbruksplan. SIB och ÄB har krav att gå ett steg till och göra en s.k. "Ekologisk landskapsplan" p.g.a. sina stora sammanhängande skogsinnehav.
- Skogsägaren accepterar kontroll av att standarden följs både från paraplyorganisationen och från extern tredjeparts certifierare.
- Skogsägaren skall använda föreskrivna PEFC-villkor för virkesförsäljning.
- Kontrollera att större entreprenörer som anlitas för den egna driften har entreprenörscertifikat eller bevis om entreprenörscertifiering.
- Skogsägaren åtar sig att dokumentera väsentliga åtgärder i skogsbruket.

Är du intresserad av mer information?

Länktips:

<http://www.pefc.se/>
Svenska PEFCs hemsida.

Här finns beskrivning av PEFCs organisation, länkar till certifierare och paraplyorganisationer.

Här kan man också hämta hem den standard, regelverk, som gäller. (PEFC/05-1-1 Kombinerat Tekniskt Dokument II med tillämningskrav 1 april 2006 – 28 februari 2011). m.m.

<http://www.fsc-sverige.org/>
Svensk FSCs hemsida.

Ungefär samma information som ovan.
Här kan man också hämta hem Svensk FSC-standard för certifiering av skogsbruk